

MAGYAR SÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy hora kor. 1.--	Videkre: Egy hora kor. 1.20
Negyedévre --- " --- " 3.--	Negyedévre --- " --- " 3.60
Félévre --- " --- " 6.--	Félévre --- " --- " 7.--
Égész évre --- " --- " 12.--	Égész évre --- " --- " 14.--

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

FŐSZERKESZTŐ: dr. GYÖRFFY GYULA

FELELŐS SZERKESZTŐ: FÉNYES LÁSZLÓ

SZERKESZTOSEG ES KIADOHIVATAL:

Budapest, IV. kerület, Vámház-körút 8. szám.

Hirdetések pelit számításal, díjszabás szerint
Apróhirdetések ára: egy szo 2 fillér, vastagabb betűvel 4 ".

Fenyegető kérdések.

Három-négy nap mulva a képviselőház betegezi tanácskozását ebben az évben. De még csak kérdezni sem merészel senki, hogy mi lesz a kiegyezéssel. Valami nyomasztó csend uralkodik, melynek feszültsége vihart sejtet.

A sirályok már vijognak. Vészmadarak kiáltásai azok a félhivatalos ujság-hangok, melyek egy hét óta élesen szólnak bele a nagy csöndbe. Kezdte a P. Lloyd a mult heten, mielőtt Széll Kálmán miniszterelnök Bécsbe ment. Folytattak a felelősen magyar félhivatalosok, és feltűnő módon szólal meg Széll bécsi útjának napján a miniszterelnök osztrák szöcsöve, a Neue Freie Presse.

Valamennyi mind azt hangoztatta, hogy itt az idő, most vagy soha. Rabok legyünk vagy szabadok! . . . Ami azt jelenti, hogy gazdasági összerendezésünk kérdése Ausztriával szemben most döntendő el. Most, nem később, mert a halogatás veszedelem.

Es Körber osztrák miniszterelnök mégis halogat. Nem akarta megenni azt a döntő lépést, melynek megtételére Széll magyar miniszterelnök szorítja. A magyar kormány már régen tudtára adta az osztrák kormánynak azokat a föltételeket, melyek elfogadása mellett hajlandó aláírni a kiegyezési okiratot. Az osztrák kormány azonban húzódozik, vonakodik. Halogalja a választ, Sem azt nem mondja, hogy elfogadja a föltételeket, sem azt, hogy nem vállalhatja azokat.

Ez a halogatás azonban a mai viszonyok közt annyi, mint a megtagadás. Az osztrák kormány nem enged. Magatartásának okai kétfélék. Körbernek sikerült az osztrák pártokat oly módon csoportosítani maga köré, hogy azok a kiegyezési kérdésekben erősen támogatják — legalább idáig. Azután pedig az osztrák miniszterelnök nagy kedveltségre tett szert az udvarnál. Ez pedig a mi sajtóságos viszonyainknál fogva sokszor többet nyom a latban, mint a pártok magatartása.

A fölfelé és lefelé erősen álló Körberrel szemben Széll Kálmán nem érhetett el eredményt. Hazajött hát. Most már válságos lett a helyzet. Küszöbön van az új esztendő. A német szerződés felmondása bizonyos. A német birodalmi gyűlés éjjeli ülésén történtek kétségtelenné tették ezt. A többi kérdés is égető. De megköi Széll Kálmánt azok az ígéretek, melyeket politikája támogatóinak és pártbíveinek tett. Ujévig a magyar kormánynak tiszta helyzetet kell teremtenie. Ez életföltétele. Enélkül nem maradhat meg helyén. Az ölesztendő herce-hurczának 1903-ra vége kell, hogy szakadjon.

A magyar kormány helyzete azonban csak fölfelé olyan súlyos. A függetlenségi párt hazafias czélu leszerelése egységessé tette a magyar parlamentet és a közvéleményt Ausztriával szemben. A magyar kormány elnöke tehát, ha szombaton ujra Bécsbe megy, nyugodtan hivatkozhatik arra, hogy mögötte áll osztatlanul a magyar nemzet.

Ebben a tudatban Széll Kálmán kiadta a jelszót, hogy most *ultimátumot* vizsgál magával. Akár enged Körber, akár nem, a miniszterelnök *vegleges előntéssel* fog hazatérni Bécsből. Jól tudják ezt Bécsben. Érzik a helyzet súlyát ott is. Tudják, hogy ha két állam közül Magyarország valamit ilyen erősen akar, az előtt meg kell haladni.

Az osztrák körök végre belátták, hogy Körber politikája Ausztriát súlyos válságba sodorja. És azzal a várállansággal, mely az osztrák események folyását mindig jellemzte, hirtelen Körber ellen fordul az osztrák helyzet éle. Fölmerült egész határozottsággal a koalíciós miniszterium terve. A csehek hajlandók volnának egy ilyen miniszterium támogatására, ha abban Körber nem foglal helyet. Az osztrák miniszterelnök erről tett jelentést tegnapi kihallgatása alkalmával az uralkodónál.

Nem lehetetlen tehát, hogy mire Széll Kálmán szombaton Bécsbe megy, már nem tárgyalhat Körberrel, mert az nem lesz ura a helyzetnek. Ez azonban ismét nem teszi a helyzetet egyik részre sem kedvezőbbé. Mert a kiegyezés kérdése el kell dölnie ujévig. 1903. január elseje olyan terminus, melynek be nem tartása válságos lehet.

Fenyegető kérdések állnak előttünk. Megoldásukhoz hazafias akaratot, egységesen megnyilatkozó nemzeti közvélemény és bátor önzetlen kormányférfiak kellene. Az egységes magyar közvélemény e tekintetben immár kialakult. Széll Kálmán pe-

Az iparművészeti kiállítás.

— A Magyarországi eredeti tárczája. —

Ugy az iparművészeti, mint a képzőművészeti kiállítások csakis egy szempontból bírálhatók. Ez: az általános emberi szempont. A két művészet csak alkalmazásukban különbözik egymástól, de nem lényegben, tudniillik teljesen egy czél szolgálataiban állanak. Minden művészet csak akkor *igazi*, ha lényegében, vagyis hatásában egy magasabb kulturát szolgál. Ez a haladás. Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítását is ebből a szempontból kell vizsgálnunk, ha tekintettel vagyunk a magyar nemzeti kultúra fejlődésére.

Iparművészetünk öntudatos formában nem nagyon régi. Eltekintve egyes ágaitól az iparnak, amelyekben övszázadokkal ezelőtt már volt bizonyos fokú művészet, bátran mondhatjuk, hogy nagyjából nemzeti jellegű. Az iparművészet azonban hogy-hogy nem, elvesztette a régi magyar konstrukciók fonatát s mai formájában meg csak törekvést se látunk eredeti, a magyar nemzeti jellegnek megfelelő formák előállítására. Nem maradiságról van szó. Nem a csikóbőrös kulacsok és czifra szűrők képmásainak alkalmazásáról beszélünk, hanem a magyar nemzeti jelleg kidomborodásáról, mit nem kell valami farasztó, idegrontó módon keresni, mert a magyar vidékek levegője tele van azokkal az érzésekkel és eszmékkel, amelyeknek oly keves kifejezője akad ugy a képző, mint az iparművészetben. A baj oka az, hogy bizonyos mesterek dolgait mint követésre

mélto mintákat állítanak oda az újabb generáció elé s így individualitását sok tehetős ember elveszti, mivel érzelmeit és eszméit nem saját módja szerint fejezi ki, hanem arra törekszik, hogy lehetőleg megközelítse a — mestert. Az eredménye aztan az, hogy az alkotások sablonosok lesznek és nagy mennyiségben nem egyebek, mint több-kevesbé rossz utánzatok. Hatásuk pedig nyomasztó a kedélyre és a szemléletnél bizonyos fokú csömört idéznek elő.

A mi iparművészeti kiállításunknak is nagyban egészében ezek a bajai. Az azután természetes, hogy ily módon nem igen vonzó hatású. Van sok jó, de van sok selejtes dolog is. Ez nem annyira a kivitelre, vagyis a fizikai munkára vonatkozik, mint a szellemire, amely létrehozta, megteremtette az egyes dolgokat. Az egyes tárgyak előállítása gondos és sok lelkiismeretességgel tesz tanubizonyosságot. Egy bizonyos fokú erőnye ez a magyar iparnak és iparosainak, akik végezték a fizikai munkákat, megérdemlik nemcsak az elismerést, hanem a legnagyobb díszet is. Hogy amik ki vannak állítva, nem felelnek meg a czélszerű szempontnak, mely az iparművészetet a képző művészettel lényegileg egyesíti, az nem az ő hibájuk, hanem az egyes tervezőké.

A kiállítást tartalmánál fogva sokkal inkább lehetne faipari-kiállításnak nevezni, mint általános értelemben vett iparművészeti kiállításnak. Tulnyomólag műasztalos munkák vannak felhalmozva, a vasipar (műlakatos munkák) ugyszólván teljesen hiányzik, mintha nem is lenne művészi értékkel bíró vasiparunk, pedig van. A kiállítás második részét a díszedények

és egyéb apró dísz tárgyak teszik; a fonó-és szövőipar tenné a harmadik részt, de az ugyszólván Nagy Sándor terveit szerint készült, szorosán családilag készített munkákból áll.

A szobaberendezések száma huszonegy. Elég nagy, mert a meglepő, eredeti tervek után készült dolgok ehhez a mennyiséghez arányitva meglehetősen csekély számot tesznek ki. *Wiegand* Ede három tervezete áll előttünk: egy uri ebédlő, leányszoba és konyha. Fényezett paliszander fából készült ebédlője semmi új motívumot nem tüntet föl; a rózsza és czédrusia berakások hatásukat veszítik a masszában. A leányszoba már egészen más hatású. Egyszerű, fehérre festett fenyőfából készült s meglátszik rajta, hogy az eszme, mely ezt a tervet inspirálta, nem volt erőszakolt, hanem keresetlenül jelentkezett számára. A konyha-terv megfelel az előbbi bocsátott szempontnak; egyszerűségében a magyar levegőből is van benne valami. De nehéz lenne elképzelni együtt, egy lakásban ezt a konyhát és az említett ebédlőt. *Wiegand* Ede sok művészi érzékkel dolgozik s ez különösen meglátszik rajta, ha nem idegenben keresi terveit, hanem itthon marad s az egyszerűt, az érthetőt igyekszik formába önteni. Az uri ebédlőt és a konyhát *Mocsai József*, a leányszobát pedig *Mohunka* Imre készítette.

Egy ebédlőt állított ki *Bodon* Károly. Meglátszik rajta, hogy ha volnának is önálló gondolatai, azok még tervvé képtelenek összerakódni, hanem másutt már meglévő dolgok utánzásában keresik a megoldást. De *Bodon* Károly elég fiatal és mint ezen a tervezet

dig a nemzetel szemben ígéretet tesz, hogy ha Ausztria most sem enged: élni fog jogával s Magyarországot a gazdasági függelenség alapjára helyezi.

Budapest, decz. 17.

Szell Kálmán bécsi útja. A magyar lapok között elsőnek jelezték tegnap, hogy Szell Kálmán pénteken Bécsbe utazik, ez utra vonatkozólag Bécsből a következőket jelentik: Szell Kálmán miniszterelnök valószínűleg pénteken ideérkezik a *kiegyezési kérdések finalizálása czeljéből*. Ezuttal hír szerint, a tárgyalásokat végképpen befejezik, illetőleg aláírják a megállapodásokat. Mi ha megtörténik, közvetlenül a formalitások befejezése után ugy Budapest, mint Bécsben hivatalos közlés fog történni a kereskedelmi politikai tárgyalások előzményeiről. Ami különösen a *kereskedelmi szerződések* felmondását illeti, mai napig végleges döntés még semmiféle irányban nem történt.

A titeli választás. A titeli választókerületben a központi választmány a választást december 29-re tűzte ki. Jovauovics István ellenében hír szerint, Milosavlyevits szabaddai ügyvédet is fel akarják léptetni.

Az orosz külügyminiszter látogatása. *Lamsdorf* gróf orosz külügyminiszter közel jövőben Bécsbe érkezik, hogy magát a királynál bemutassa s egy szersmind, hogy *Goluchowszky* Agenor gróf külügyminiszterrel a külpolitikai kérdésekről eszmecsere folytasson. E látogatáshoz a francia politikai körökben azt a várakozást fűzik, hogy az nemcsak az eddigi jó viszonyt fogja továbbra is fentartani Oroszország és Ausztria-Magyarország között, hanem még közeledést is fog a régihez képest eredményezni a két állam között.

Az összeférhetlenségi bizottság. Az összeférhetlenségi bizottság *Andrássy* Tivadar gróf elnökelete alatt kedden délután tartott ülésén folytatta az összeférhetlenségi ügyek tárgyalását. Előadó *Heintz* Hugó volt. Tárgyalás alá került *László* Menyhért összeférhetlenségi ügye. A bizottság egyhangulag kimondta, hogy *László* Menyhért országos képviselő a képviselői megbízással összeférhetlen helyzetben van, mert a csikvármegyei magán javaknál igazgatói állásban van. A Házban való bejelentés napjától számítandó 8 nap alatt tehát vagy a képviselői vagy az igazgatói állásról le kell mondania.

is meglátják, sok benne a törekvés. Reméljük, hogy megerősödik önállóságában.

Meglepő *Scheer* Izidor építész hálósobája és ebédlője. A hálósoba juharfából készült madár jávor betéttel. A domboru faragások komplikáltságukban is jól hatnak. Az ebédlő tölgyfából készült ébenia berakással s az összes faalkatrészek furnirozottak. A hálósobát és az ebédlőt *Bányai* Viktor műasztalos és *Steinbach* Gábor készítették.

Kiválnak a tömegből *Gyalus* László tervezetei: a művész-szoba, de különösen a leány-szoba, mely kekes-szürkére páczolt szilfából készült. A művész-szobát *Gregersen* G. és Fiai cég készítette, a leány-szobát *Kuczora* Flórián, aki *Gyalus* László tervének megvalósításával sok szakképzettségről és finom művészi érzékről tesz tanuságot. Meg kell még említenünk *Mahunka* Imre hálósobáját és *Simay* Lajos dolgozó-szobáját, mint elég csinos és kellemes hatású munkákat.

A szobaberendezések között találjuk *Nagy* Sándor nemrég feltűnt fiatal festőművésznek könyvdiszítéseit. Mint minden művészen, ugy ezekben is sok az eredetiség felfogásban és kivitelben egyaránt. *Nagy* Sándorról alább még beszélni fogunk, mint női kézimunkák tervezőjéről.

A különféle diszitmények között már egészen más a hangulat. Nincs oly nyomasztó hatásuk és finom, sokszor szinte árnyaszerű színvariációjukkal bájosan hatnak. Ilyenek *Vögel* G. Agost nagy tűzbe égetett zománcoz

A képviselőház ülése.

--- decz. 17.

A mai ülés csendesen kezdődött s ugy végződött. Napirend előtt három mandátumot igazoltak a *Kelemen* Béla tápéi, *Balogh* Mihály nagyszalontai és *Sipeki* Sándor puchói mandátumát.

A napirenden a kivándorlási törvényjavaslatot tárgyalták. A felszólalók új momentumokat nem igen hoztak az általános vitába. *Mandel* Pál az ipar- és kereskedelem hiányában találja a kivándorlás okát és sajnálatosnak a szellemi munkások kivándorlását. *Kossuth* Ferencz nem tartja valószínűnek, hogy a javaslat a kivándorlást enyhítse, mert ez a gazdasági helyzetünk nyomasztó voltában gyökeredzik. *Wilczek* Frigyes gróf néppárti a javaslatban a végrehajtó hatalom túltengését látja, de *Sághy* Gyula a kormány nagyobb hatalmi körét szükségesnek tartja az igazgatókkal szemben.

Szell Kálmán zár szavaiban pártjára kel a javaslatnak. Beszédének különöse az a részét, melyben a kivándorlásból eredő előnyöket *Fiuménak* akarja juttatni és a hajózási társulatokat magyar czikkék beszerzésére szándékszik szorítani, élénk helyesléssel fogadták.

A részletes vitánál heves ellenzésre talált a közgazdasági bizottság módosítása, melynek czélja volt az adóhátralékosoknak és a szerződéses viszonyban álló gazdasági cselédeknek a kivándorlást megtiltani.

— Barbárság — ez volt a rövid ellenvetése a néppárti *Simonyi-Semadannak*:

— Rabszolga törvény — mondotta *Barta* Ödön. Mikor pedig *Szell* Kálmán mindezek után kijelentette, hogy hiszen az ő javaslatában ezek a szakaszok nem is voltak benne, a ház könnyű lelkiismerettel le is szavazta a módosítványt. Megjegyezzük, hogy *Ugron* a kényszer törvény mellett szavazott.

A vita folytatása holnap lesz.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

Jegyzők: Szóts Pál, Dedovits György és Rát-kay László.

Elnök az ülést meguyítja. A ma utolsó jegyzőkönyve hitelesítették.

Mandátumok igazolása.

Günther előadó bejelenti, hogy a bírálóbizottság megvizsgálta dr. *Kelemen* Béla tápéi, *Balogh* Mihály nagyszalontai és *Sipeki* Sándor puchói kerületek képviselőinek megbízólevelét s miután alaki hibát nem talált, azokat a 30 napi kérvényi határidő fentartásával igazolják.

Elnök: Látja, hogy a bizottság jelentését a Ház tudomásul veszi s így azokat az osztályokhoz utasítja és pedig sorshuzás utján a *Kelemen*ét a 7-dik, *Balogh*ét az első, *Sipeki*ét pedig a második osztályhoz.

agyag-layence-ai. Művészi értéke van *Háry* Gyula által tervezett diszkardnak, mely báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter tulajdonát képezi. Ugyazintén a diszalbunak is. Szeged város tulajdonát képező babérág, diszmentekőt s még néhány apróság szintén igen becsesek s mindegyik *Háry* Gyulát dícséri. *Horti* Pál által tervezett ékszerék, melyeket *Hibján* Samu készített az általuk először használt aventurini zománc-technikában egyikét képezik a legértékesebb dolgoknak. *Gróf* István magyar fazekasedényei kiválóak s a készítőjüket, *Magyary* Lászlót is dícséret illeti. A *Zsolnay*-gyár által készített ezin diszedények szintén kellemes hatásúak és érdekességei a kiállításhoz.

Az F—G szekrényt *Nagy* Sándor terve után készült női kézimunkák töltik meg. A zseniális festőművész egyszerű, árnyalat nélküli színeit itt megkapó közvetlenséggel alkalmazza. Faldiszek, falvédők, himzések, váncosok, asztalterítők stb. apró különlegességek mesteri módon dolgozó embert jeleznek.

Irányukban és felfogásukban teljesen újak és ezért nem csak feltűnést keltők, hanem nagy hatásúak is. A munkákat ügyes kezekkel többen vuzegték: *Nagy* Sándorné, *Ludwig* Blanka, *Körössy* Paula, *Illés* Dezsőné és *Undi* S. Mária. Kiállított még néhány ládikát is, melyek jávor és macagonyi fából készültek; mindegyiket nagyértékű festéssel diszítve. Az itt felsorolt munkák mindegyike új irányt és felfogást jelentenek az iparművészet azon ágában, melyeket *Nagy* Sándor kultivál

Jegyző: Felolvassa az interpellációs könyvet. Egy interpelláció van bejegyezve: Pap Zoltánnak beadványa, melyben a mentelmi ügyeknél enyhébb kifejezéseket óhajt jövőben. A beadvány a pénteki napirendre tüzetik ki. Következik a

napirend,

mely a kivándorlási javaslat folytatólagos tárgyalásával foglalkozik.

Ipar és kivándorlás.

Mandel Pál: Köszönetet mond a kormánynak a javaslatért. Különösen azért, mert a javaslat nem csinál az államból fogházat. Vizsgálva a kivándorlás okait, nem abban találja, hogy nincs ipar. Miért nincs ipar? Azért, mert gazdasági életünk helytelen irányba terelődik. Mindeuki földet akar szerezni, mert a föld állítólag nemesisit. Pedig éppen a birtokos osztálynak kellene ipart, kereskedelmet csinálni. Sajnos ezt nem várhatjuk, mert ez az osztály lenézi az ipart, kereskedelmet. Erti a kivándorlás alatt a szellemi kivándorlást is. A javaslatot elfogadja.

A kivándorlás okai.

Kossuth Ferencz: A javaslatot ellogadom, mert elvi lépésnek tekintem egy olyan uton, melyen eddig kevés lépést tettünk. A javaslat ugyan csak kísérletezés és sok szempontból kifogás alá esik. Német-, Olaszországnak is meg van a maga kivándorlása, de ott a túlnépesedés az oka, nálunk a nyomor. Angliából pedig a vállalkozói szellem hajtja az embereket el. Anglia gyarmatait kivándorlóinak köszönheti. A nagy Indiát egy Citybeli kis társaság kormányozta.

A javaslat hibát két csoportba osztja. Az egyik, hogy szabályokat állít fel kivándorlásra. Igaz, hogy a kivándorlók ezután bizonyos védelem alá kerülnek, de nem tartja valószínűnek, hogy a javaslat enyhíteni fog a kivándorlók helyzetén. Csak a gyakorlat fog a javaslat hiányait segíteni. Kormány közegeket szeretne kirendeltetni a kiszállási gócpontokra. De ezeket a megbízottakat nem akarja a távol fekvő konzuli hivataloktól kirendelni, hanem teljesen önálló közegeket kíván erre a célra.

Newyokban és Clewelandban akarná különösen ezen állásokat rendszeresíteni. Hangoztatja az amerikai protestáns és katolikus papság hazafias működését s elismeréssel adózik nekik. A javaslatot elfogadja.

Bornemissza Lajos: A kivándorlást szinteszkészesnek tartja. De a kivándorlás okait egy kulap alá foglalni nem lehet. A javaslatot elfogadja.

Hidnyos törvényalkotás.

Gr. Wilczek Frigyes: Sajnálattal konstatálja, hogy a javaslatban sok részletkérdés nincs eléggé kifejtve. Sajnálatosnak tartja azt is, hogy a javaslatban a végrehajtó hatalom a törvényhozó hatalom rovására lulteng. Ez különben egyéb törvényeinknek is hibája. O maga szélszerűbbnek találna a kimerítő

Említésre méltók ezeken kívül *Beck* Ö Fülöp plakettái, *Fischhof* Jenő börmunkái és *Tarján* Oszkár művei.

A körfolyosó falain felállított tárgyak között szintén találunk értékes és művészi becsű dolgokat. Ilyenek: *Róth* Miksa mozaik és üveg-művei, amelyek közül különösen kitűnik a 16. számú mozaik fríz és a 20. számú opalescens üvegtég; *Maróthi* Géza művei; *Kriesch* Aladár által tervezett falszőnyeg, melyet *Kovacszy* Sarolta készített; *Kalivoda* Katinkától egy polcz égetéssel és festéssel diszítve; *Vágó* Róza himzett képei és terítője; *Lajos* Arthur szőnyegtervei.

Maga az egész kiállítás a bizonytalanság benyomását teszi a szemlélőre; valami hiányt érez a távozó mindamellott, hogy egyes részleteiben sok a megkapó és igazán előkelő művészi érzékről tanuskodó munka. Az oka ennek azonban semmi másban nem kereshető, mint a bizonytalanságban emeltett szertelenségben, a megállapodott *egyéni* törekvésnek hiányában. Az eszméknek és érzelmeknek szabad folyást kell engedni a képzőművészetben is és arra kell törekedni művészeinknek, hogy ami tartalmat magukban éreznek, azt ne mások, hanem saját módjuk szerint fejezzék ki. Es ez a törekvés, ha nem is teljesen, de részletekben már erősen érezhető ezen a kiállításon is.

M. J.

törvényeket, semminthogy a rendeletekkel egészítsék ki untalan a hiányos törvényeket.

Bírálja a hiányos törvényalkotási rendszert.

Másik kifogása az ügyvéti intézmény ellen irányul. A törvényjavaslat őle különösen a kivándorlási ügyvétségek visszaélései ellen irányul. A kivándorlás okait maga sem akarja bővebben tárgyalni. Szónok maga is a gazdasági helyzetben találja a kivándorlás okait. A költő szavaival végzi beszédét, „Aldjon vagy verjen sors keze, itt élned hainod kell.” A javaslatok általánosságban elfogadja.

Az izgatók ellen.

Sághy Gyula: Szükségtelennek tartja, hogy a javaslat általánosságban hosszasan foglalkozzék. De nem zárkozhatik az elől, hogy előtte szólnak az állam diszkrecionális hatalma ellen irányuló kifogásait meg ne czáfolja. A javaslat főképp rendészeti jellegű fogva kell, hogy tág tért adjon a végrehajtó hatalomnak. Szükségesnek tartja annak a végrehajtó hatalomnak szélesebb mérvű érvényesülését az izgatók ellen. Szükségesnek tartja, hogy a konzulok a magyar államot is hathatósabban képviseljék és egyetért Hegedüs Loránttal abban, hogy a konzulok magyarul is beszéljenek, egyetért vele a szimerkérdésben is. Nem összeolvasztott, de külön magyar címert kíván. A javaslatot, mint a régi kormány mulasztásának pótlását örömmel fogadja.

A felvidéki tótok.

Szederkényi Nándor: A felvidéki tótok kivándorolnak. Nincs többé házaló iparuk. Közigazgatási főképp adóreformot követel, mert ezek nélkül a kivándorlási törvények hiábavalóknak fognek bizonyulni. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Elnök az ülést tíz perczre felfüggeszti.

Szünet után.

Székely Kálmán minisztereinek: Örömmel látja, hogy általános érdekű javaslatoknál a képviselőház pártkülönbség nélkül egyetért. Gyakran szeretne ilyennek tanuja lenni. Nálunk a kivándorlás igen nagy gazdasági és nemzeti veszteség. Ezt korlátozni mindnyájunknak feladata. Elismeri, hogy ez a javaslat a kivándorlás indító okait megszüntetni nem fogja. A törvényhozási munkák egész sorozata szükséges ahhoz, hogy a kivándorlás megszűnjön Magyarországon.

Két oka van a kivándorlásnak: a gazdasági helyzet és a kivándorlási láz. Ez a láz most érte el maximumát. Nem akarja a javaslat lehetetlenné tenni a kivándorlást, mert hiszen ez nem is lehetséges. A kínai fal sincs meg többé a maga rideg elzárkózottságában. Nálunk sem lehet ilyen kínai falat állítani. A javaslatot a sajtó ellen megvédelmezi. Örömmel fogadott volna el minden helyes módosítást, de bevallja, hogy azok között a sajtó támadások között, melyek a sárgi tiporták le a javaslatot, egyetlen konkrét jobb indítványt sem talált.

Védi az ügyvéti intézményt Kossuth és Wilcsák gróf támadásai ellen. A kivándorlók védelmére külföldön nem lehet olyan egyszerűen kormányközegeket felállítani, mint azt Kossuth Ferencz kijelenti. Az olasz kormány által felállított ilyen természetű kormányhatóságot az amerikai kormány egyszerűen becsukatta. Egyházi érdekek védelmére maga is törekszik egy vikárius felállítására Amerikában. Wilcsák gróf ama megjegyzésére, hogy a javaslatban tulteng a kormányzatot, azt válaszolja, hogy azok a rendeletek, melyeket a belügyminiszterium kibocsátott, ezútszegesek voltak, de különben is egyszerűsítésre törekszik a közigazgatásban.

Reklamaciók bantol: Hisz maguk a rendeletek egész törvényhozást tesznek ki.

Székely Kálmán: Jobb, ha a közigazgatási tisztviselő sok rendeletet olvas el s jól intézkedik, mint ha semmit sem olvas s rosszul jár el.

A flumói utirány.

A forgalmi eszközöknek és utirányoknak változása olyan különböző, hogy törvényben lehetetlen erre nézve intézkedni. Ilyen a törvényben nincs is kifejezetten Flumói szó, ezennél kijelentem, hogy igazsághoz képest az előnyök, melyeket a kivándorlásból egyeb idegen hajózási vállalatok élveztek, ezennél Flumónak jussanak. Kijelenti továbbá, hogy a hajózási vállalatok kötelesek lesznek minden czíkjat, mely nálunk rendelkezésükre áll, itt beszerezni. Végezetül kijelenti, hogy a törvényjavaslat célja a kivándorlást és bevándorlást irányítani és a kivándorolt cemekeket is amennyire lehet gondozásuk alá venni és azokat számunkra lehetőleg megtartani. Erre a célra 80 ezer koronát irányoztunk elő. Ajánlja a javaslatok elfogadását.

Elnök a vitát bezárja s kijelenti, hogy a Ház a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Részletes tárgyalás.

Kristóffy József előadó előadja a közigazgatási bizottság ama módosítását, hogy közadóval hátrálékosok, valamint szerződési viszonyban állók ki ne vándorolhassanak, (c pont) elfogadásra ajánlja.

A 2-ik szakasz d. pontját a közigazgatási bizottság olyképen kívánja módosítani, hogy ne csak a kiskorúak ne vándorolhassanak ki, hanem azok sem, kik 15 éven aluli gyermekeikellátásáról nem gondoskodtak, (d. pont.)

Simonyi Semadám: Barbárságnak tartja, hogy közadó hátrálékok miatt valaki ki ne vándorolhasson. Az állampolgár nem finánc objektum.

A szerződéses viszonyban álló éves cselédekre nézve elfogadja a módosítást.

Bornemissza Lajos: Az aratásra szerződöttre vonatkozó szakaszt egészen kihagyni kívánja, a második szakaszt elfogadja.

Barta Ödön: Amikor azt hangoztatják, hogy a különböző érdekosztályok között az ellentéteket ne élesítsük ki, akkor igazságtalannak tartom, hogy épen a gazdasági cselédeket akarják megköni. A gazdasági cselédet nem szabad csendőrel visszatartani.

Rubinek Gyula: Mondjon fel.

Barta Ödön: Mondjon le? (Derülttség. Székely Kálmán mosolyog.) Az 1888. II. toz. mellett semmi új korlátozásra nincs szükség.

Sághy Gyula: Elfogadja a módosítást.

Krasznay Ferencz: Emelkedjek fel a Ház a humanizmus szempontjára. A kivándorlás az ekeisztenizmiának ultima-ratioja. Ha a kormány nem képes oly gazdasági politikát folytatni, hogy a munkáselem megélhessen, ne korlátozzák legalább személyes szabadságát.

Székely Kálmán: Örvend, hogy mindenki őszintén hozzászól a kérdéshez. Az én javaslatomban az a korlátozás nem volt benne. (Helyeslés.)

Elnök a vitát bezárja. A többség nem fogadja el a közigazgatási bizottság módosítását, vagyis a c) pontot, valamint Bornemissza Lajos módosítását sem, nem fogadja el a többség a d) pontot sem, vagyis a javaslat az igazságügyi bizottság eredeti szövegében fogadtatik el.

A részletes tárgyalás holnap folytatódik.

Ezzel az ülést véget ért.

A gyógyszerészségédek mozgalmá.

A budapesti gyógyszerész-szegédek vasárnap este tartott értekezlete ehatározta, hogy sérelmeiket és kéréseiket egy memorandumban összefoglalva benyújtják a gyógyszerész-tulajdonosokból alakult budapesti gyógyszerész-testülethez, s azon esetre, ha a jogos követeléseiket a főnökök nem teljesítik, kiadandják a sztrájkot, ami annyit jelent, hogy az összes fővárosi gyógyszerész-tulajdonosok részére kiszolgáltatandó gyógyszerok kiadását, illetőleg azok elkészítését szintén kénytelenek lesznek beszüntetni. S hogyha a szomorú állapot tényleg bekövetkeznék, úgy ez a szenvedő betegeknek nevezé kiszámíthatatlan veszélyekkel járna. A sztrájk mindenütt és minden iparágban veszedelmes állapotokat teremt. Kétszeres veszedelmekkel járna a sztrájk azonban a gyógyszerészeknél. A gyógyszerészek sztrájkjának következtében nem szabad. Mert képzeljük csak el, hogy egy-egy budapesti gyógyszerész-tulajdonos tőlnek idején 100-200 recept készül naponként, nem számítva a kézi eladást, s amely munkát normális időben 3-4 okl. gyógyszerész teljesíti — sztrájk esetén — magának a főnöknek kellene minden munkálatokat végezni, annak a főnöknek, akinek a gyakorlat hiányzik, mert tudni való, hogy Budapestena tulajdonosok — alig egy-kettő kivétellel, nem végeznek receptuári munkát. Maga a törvény is emenden, hogy a gyógyszerész kérésedem nélkül, minden időben a közönség rendelkezésére kell, hogy álljon. Általános sztrájk esetén pedig a törvény c rendelkezésének köptelenség lenne megfelelni. A beteg pedig, mint tudjuk, alig várja az orvos által felírt és rendelt orvosságot, amittől egészségének helyreállítását reméli.

S hogy mind ezek mire vezetnének, azt a laikus közönség is könnyen elképzelheti. Tehát mint fentebb említém, a gyógyszerészségédek részéről készülő

sztrájkot összetett kezekkel nézünk nem szabad. Arra az esetre pedig, ha a főnökök és segédek a bérmozgalomban közös megállapodásra nem tudnak jutni, úgy a közönségre való tekintettel a kormány-nak feltétlenül közbe kell lépnie, mert hatósági illetőleg állami felügyelet alatt lévő közegészségi intézményeknek — mint a minők a gyógyszerészek — rendelkezéseket, kérésedelmeket vagy munkáerő hiánya miatt magukban veszedelmet rejtő állapotokat a legmagasabb ellenőrző közeg, a belügyi kormány nem engedhet.

Ne gondolja senki, hogy a gyógyszerészségédek ma egyetlen oly dolgot is követelnek főnökeiktől, ami nem lenne jogos és méltányos. A gyógyszerész segédek vasárnapi értekezlete a főnökök által a következő pontok elfogadását kéri:

1. A gyógyszerészek a jövőben reggel 7 óra helyett 8 órakor nyitassanak.

2. Az ebéd idejét 1 óra helyett másféle órában óhajtsák megállapítani. Vacsora időre fél óra helyett egy órát kérnek, ami szintén méltányos dolog.

3. A jelenlegi hetenként való másfél napi kiemenők helyett a segédek legyenek minden negyedik nap szabadok. Ennél kevesebbet már nem kérhetnek, mert oly diplomás emberek, akik nap-nap mellett, ünnep és vasárnapokat sem kivéve, reggeltől estig megtoldva még minden második napi éjjeli inspekcióval, úgy szellemileg, mint testi munkájukkal teljes felelősséggel dolgoznak, akkor ezen munkásoknak csupán egészségi szempontból is a minden negyednapi pihenés feltétlenül szükséges.

4. Lakáspénzt havi 40 koronát kérnek, ami évenként 480 korona lenne. A tulajdonosok ezen intézkedései ellen azzal érvelnek a segédek — teljes joggal — mert míg egyrészt házas emberek lévén, megvan a saját családi otthonuk, másrészt a segédek kénytelenek a gyógyszerész-tulajdonosok mellett fertőzött levegőjű kis szobában hárman, négyen sőt sok esetben öten is aludni.

5. Kérnek évenként két heti szabadságot.

Fentiekben óhajtottam vázolni a gyógyszerész-szegédek jogos, igazságos és méltányos követeléseit. Erősen hiszem, hogy a budapesti gyógyszerész-tulajdonosok — már csak a saját jól felfogott érdekeikben is — jó indulattal fogják munkatársaik kéréseit tárgyalni s azokat lehetőleg teljesíteni. Akkor nem fog bekövetkezni a mindenki által rettegett sztrájk, ami a tulajdonosoknak anyagi és erkölcsi kárt, a segédeknek és családjaiknak csak nyomort és szegénységet hozhat.

Révész Ödön,
gyógyszerész.

KÜLFÖLD.

Venezuela,

Washington, decz. 16.

Az olasz nagykövet ma kijelentette Hay külügyminiszter előtt, hogy Olaszország azt remélte, hogy ép úgy mint Franciaország, követeléseinek kielégítő rendezését fogja kapni Venezuelától. Az angol és német ultimátum után tehát határozott, de udvarias hangú jegyzéket intézett Venezuelához, de választ várva, nem nyult erőlyes rendszabályokhoz. Amde Venezuela válasza, amely az olasz követeléseket visszautasította, határozottan sértő volt Olaszországra nézve, úgy hogy Olaszország kénytelen volt Németország és Anglia flottatüntetéséhez csatlakozni. Olaszország eljárását a külügyi hivatalban teljesen méltányolják. Az olasz nagykövet biztosította a külügyminisztert, hogy Olaszország teljesen aszerint fog cselekedni, ahogy Roosevelt elnök a Monroe-elméletet értelmezte.

Washington, decz. 16.

Olaszország a venezuelai német-angol akcióhoz akként csatlakozott, hogy magára nézve is elismerte azt a feltételt, hogy területet megszállani nem szabad. Minthogy Hay külügyminiszter eddig nem kapott Európából híreket a Bowen carracasi követ által javasolt választott bírósági elintézésre vonatkozólag, ma utasította az Egyesült-Államok londoni, berlini és római követeit, hogy újra felhívják az illető kormányok figyelmét erre a dologra és gyors nyilatkozatot eszközöljenek ki.

Carracas, decz. 16.

Mielőtt a szövetséges hajórajok a la guayrai kikötőben elkobozták a venezuelai hajókat, a német parancsnok a következő üzenetet küldte a venezuelai hajók kapitányainak:

— Uralkodóm parancsára és mint a nyugat-indiai német hajók parancsnoka, felkérem önt, hogy a zászlót azonnal vonja be és a hajót a legénységgel egyetemben tíz perc alatt hagyja el. Ez nem hadi rendszabály Németország részéről, hanem csak az avégett történik, hogy hajóját előzetesen lefoglaljuk, hogy Venezuelát jogos követeléseink elismerésére kényszerítsük. Ha felhívásunknak nem tesz eleget és hajóját védelmezni akarja, köteles vagyok önt ebben erőszakkal megakadályozni.

Venezuela.

Washington, decz. 16.

Roosevelt elnök ma hosszasan tanácskozott a kabinet tagjaival a venezuelai helyzetről. Olyan határozatot nem hoztak, amely alkalmas lehetne arra, hogy az Egyesült Államok eddigi magatartását megváltoztassa.

Washington, decz. 16.

Nem valószínű, hogy amerikai hadihajókat küldjenek La Guayrába, mert attól tartanak, hogy a hajók megjelenése zavarba hozhatná a szövetséges hatalmasságokat és felháboríthatná *Casiró*-t.

Carracas, decz. 16.

Margherita szigetének kormányzójától az a jelentés érkezett, hogy nem messze a parttól angol és német hadihajók vosztegelnek.

FŐVÁROS.

— A köztemetőkre felügyelő bizottság ma délután ülést tartott, *Viola Imre* tanácsos elnöklettel; előadó *Vigh János* fogalmazó volt. — Megállapította ezáltal a bizottság a fővárosi köztemetők 1903. évi első évnegyedi munkaprogramját. — A kerepesi-úti temetőben csak egyetlen olyan sírhelyszakas van, ahol egy-egy sírhelyet 200 koronáért lehet kapni s ezért a közönségnek ide irányuló igényeit nem lehet kielégíteni. A bizottság, hogy ezen a bajon segítsenek, azt javasolja, hogy ugyancsak 200—200 korona árban jelöljék ki a 4. és 5. számú sírhely-szakaszokat is.

TÁVIRATOK.

Izzgatottság az angol hadihajók miatt.

Le Guayra, decz. 16.

Tegnap reggel a *Charybdis* és *Quail* angol hadihajók ideérkeztek. A városban erre nagy izgatottság támadt. A vár parancsnoka felkérte a francia, spanyol és németalföldi konzulokat, hogy angol csapatok partraszállása esetén lépjenek közbe és vegyék elejét az erőd megtámadásának, mert neki az az utasítása van, hogy az erődöt kitűrsítse, de ha megtámadják, meg kell védenie az erődöt. Az angol hadihajók azonban délután 5 órakor elvonultak.

Az amerikai hajóraj készenléte.

Washington, decz. 16.

A haditengerészeti miniszteriumban határozottan megegyeztek az a hír, hogy az észak-atlanti hajóraj vagy a *Dewey* tengernagy parancsnoksága alatt álló egyesült hajóraj az Egyesült Államokból való elindulása előtt valamilyen parancsot kapott volna. Hangsúlyozzák, hogy ami a délamerikai eseményeket illeti, *Dewey* szabadon rendelkezhetik hajóival.

NAPI HIREK.

Budapest, decz. 17.

— Időjárás. Az északnyugati depressió Skandinávia felé nyomul és e közben közép Európában a barometert jelentékenyen süllyesztette, a magas nyomás helyzete pedig nyugatról kelet felé átmozgott. Nyugat Közép Európában az időjárás általában, a hőmérséklet emelkedett és sok helyütt esik az eső. Nálunk is meggyöngült a fagy és itt-ott havazik.

Jóslat: A hőmérséklet további emelkedésével boros és szeles idő várható sok helyütt csapadékkal. — Hőmérséklet: 10,8 C.

Barcsról jelentik: Barcs alatt ma a Dráva befagyott.

Sepsi-Szent-Györgyön tizenhat nap óta 27—29 Celsius-fokos hideg van. A hó fél méternyi magasságban áll. Az állatok elhullanak a nagy hidegben. A brassó-háromszéki vicinális vasut tegnap este két órát késett. Ma a hideghez sűrű köd is járult. A hőmérő ma 30 Celsius fokot mutat. A vármegye-16 vaedisznót és sok farkast lőttek le a faivak közelében.

A miskolci színház szennyese.

A miskolci színház egyes tagjai levéllel keresték fel szerkesztőségünket és hivatkozással arra, hogy *Szalkai* a vádak sulya alatt testben és lélekben teljesen megtörvén javulást ígér — hagyjuk abba az ellene indított akciókat és elégedjünk meg azzal, hogy jó leczkében részesítettük ezt a (levél szerint) *szegény bűnöst*. Egyik érdekessége e leveleknek, hogy éppen olyanok intéznek azokat hozzánk, akiket *Szalkai* a leggaládabban üldözött, a másik érdekessége, hogy minden tekintetben megerősítik a lapunk által indított akció jogosságát.

Ha tisztán magánérdekről volna szó, úgy az érdekelt felek kérésének eleget tennénk. Csak hogy az ügy ma már közérdekű, amennyiben a magyar színészet jogairól és beszennyezett becsületéről van szó. Hogy a levélírókat a gyenge szívükön kívül milyen magán természetű okok lágyították ennyire meg, nem kutatjuk. Meg vagyunk azonban győződve arról, hogy szenvedett sérelmeikért *Szalkai* ur kárpótlást nyujtand nekik. De vajon kárpótolhatja-e azokat a szerencsétleneket, akiket télvíz idején kergetett el. nem törődve azzal, hogy nyomoz és inségnek néznek elébe azok, akikkel szemben a leghidegebb és legtörvénytelenebb módon alkalmazta a szerződés 5-ik pontját.

Jóvá teheti-e azt, hogy a magyar színészt a társadalom nem veszi be soraiba és hogy a magyar színésznőt általában magántermészetű szórakozások kielégítőjének tekintik. Szó sincs róla, nem egyedül ő az oka ennek, de kétségtelen, hogy az okozók *egyike*. Országunk úgy is telve van korrupcióval, vétek tehát, ha egyik másik terjesztőjét nem teszik ártalmatlanná.

A színészet erkölcsi elfajulása okozza azt, hogy hivatásának nem felel meg, hanem átmeneti szórakozást nyujt anélkül, hogy működése valamelyes kulturális haszonnal járna. Nem akarjuk mi a színésznők erkölcsét megvédeni, nem is hivatásunk, csináljanak azok amit akarnak a privát-életben, de a színpadon is adják tanujelét hivatottságuknak.

Az igazgatónak sem hivatása, hogy az erkölcsöszt tisztét töltse be, de viszont az sem lehet hivatása, hogy néhány kiélt egyén szolgálatába szegődve a kerítés nem éppen nemes hivatásával igyekezék pozícióját megerősíteni.

A tisztelt levélíróknak tehát sommás uton azt válaszoljuk, hogy mi igenis foglalkozni fogunk továbbra is *Szalkai* ur üzelmivel, éber figyelemmel kísérjük a megindított vizsgálatot, annak menetét és eredményét, azonban felül nem fogjuk még azt sem elmulasztani, hogy adataink közlésével a maga teljességében mutassuk be a magyar vidéki igazgatók e diszpédányát.

— A magyarság szervezkedése Brassóban. A szászok vakmerő hazaelenes működése szervezkedésre bírta a magyarságot. Ez a szervezkedés a magyarság önvédelme egy oly nemzetiség ellen, a mely a magyar törvények védelme alatt saját hazáját, nyelvét fejleszthette. A szászok ahelyett, hogy jelentős támogatói lennének az ország általános fejlődési érdekeinek, pusztán személyes célok által vezetett tülzök szavaira karjaiba dobták magukat az *alldéutch* aspirációknak s a cél nélküli mozgalomban vakmerően agítálnak a magyar kultúra és az állam élet fejlődési munkája ellen. E vakmerő tulkapások meggátolására lépett most sorompóba a brassói magyarság, melynek szervezkedéséről a következőket írjuk: A brassói magyarok vasárnap gyűlést tartottak a nemzetiségi tulkapások meggátolása érdekében. A közgyűlés hetven tagu intező bizottságot küldött ki, melynek egyhangulag kiküldött elnöke: *Moór Gyula* főesperes lett, alelnököknek pedig *Vajna Gábor* és *Rombauer Emilt* választották meg.

— *Eszterházy herceg betegsége.* *Eszterházy* Alajos herceg testőrkapitány, mint egy bécsi távirat jelenti, súlyosan megbetegedett. Állapota a mai nap folyamán válságosra fordult. A herceg ereje

napról-napra fogy. Táplálkozni nem tud. Az orvosok állandóan körülötte vannak. Felgyógyulásában nem bíznak.

— **Mi történik az új országházzal.** A mióta a Sándor-utcai régi palotájából az országgyűlés elhurczolkodott, úgy a sajtóban, mint hivatalos körökben sorra találhatjuk, hogy mi fog történni a régi országházzal. Tudósítónk mefeikereste *Halmos János* polgármestert és *Vassólevits János* dr. tanácsnokot, akik ebben az ügyben következőket mondják. *Halmos* polgármester azt mondja, hogy az ügy még nem került az ő kezébe, de különben is ez a közgyűlés elé tartozik. Annyit tud ő is, hogy a főváros tanácsához kérvény érkezett *Beöthy László*-tól, melyben kéri, hogy engedjék át színház céljaira. Erre vonatkozólag azt jegyzi meg, hogy ez kivihetetlen, mert nem áll szabadon. — Ugy tudja, hogy *Thek Endre* is reflektál a régi országházra, ahol ő hangverseny és zongoratermet szándékozik csinálni. Eddigélé csak egy konkrét indítványt hallott, t. i. a közgyűlésen azt indítványozták, hogy a régi országházba óhajtsák áttenni a főváros közgyűléseit. *Vassólevits* tanácsnok, aki a képviselőház részéről kiküldött *Csávossy Béla* háznapgyal tárgyal az átvétel ügyében, azt az előterjesztést tette, hágy tekintettel arra, hogy a képviselőház 34 esztendőn keresztül ingyen használta ezt a drága telket, most adja át a fővárosnak ezt az öreg épületet, tekintve a közvélt. Erre azzal felelték, hogy a palota értékét megbecsültették, minek következtében a főváros is megbecsültette. Ha tehát megegyezésre nem tudnak jutni, kilátásunk van egy elég csinos és hosszú perre, mely idő talán elég lesz ahhoz, hogy a vén képviselőház elhagyott ürességében végelgyengüljön. Arra azonban mégis kíváncsiak vagyunk, hogy azon esetre, ha a közgyűlés elfogadja, ami valószínű, azt a tervet, hogy oda hurczolkodik, mi történik a másik közgyűlési teremmel, melyet nemrégiben alakítottak át, és festettek tele ireskókkal óriási költséggel.

— **Inség a fővárosban.** A tél beálltával az egyes előjáróságok egyre-másra kéri a szegényügyi kiadásokra fölvevő általányaik szaporítását. Legújában a II. kerületi előjáróság értesítette a tanácsot arról, hogy a részére engedélyezett 36.000 korona szegényügyi hitelösszeg legnagyobb része elfogyott s kéri, hogy részére a tanács még az 1902. évrő 800 koronát sürgősen utalványozzon, nehogy a rögtoni segélyeket kénytelen legyen megszüntetni.

A budapesti légszuszgyárak igazgatósága ezer métermázsza koksztot ajánlott föl a szegények közt való szétosztás céljából. A koksza a kerületi előjáróságok fognak utalványt kiadni. A koksztot minden hétköznap délelőtt 10—12 óra között adja ki a gázgyár-igazgatóság a Soroksári-ut 10. sz. a levő tárházából.

— **Az új világ emberei.** Minden esztendőben következetesen megjelenik a lapokban az a hír, hogy *Rockefeller* János amerikai nábob erre vagy arra a jótékony célra, egy vagy több millió dollárt adományozott. Ma is olvassuk a New-Yorkból jövő táviratot, hogy egy millió dollár ajándékozott a chicagói egyetemnek. Nagyon kevesen tudják nálunk, hogy ez amerikai milliomosok között is a legelsők közé tartozó gazdag ember, mint szegény munkás kezdette pályáját. Szelíd, jámbor ember volt s mint a baptista vallásfelekezeti híve elhatározta magában, hogy keresetének egy tized részét mindig az Istennek adja vissza jótékony és művelődési célra való adományozás alakjában és ezt minden évben meg is cselekszi. Több millió dollárt tesz ki, mit évenként a közézőre áldoz. És ez a gazdag ember a new-yorki baptista vasárnapi iskolában minden vasárnap délután maga tanítja bibliára és az isten ösmérésére az összegyűlt gyermekeket. Ilyen emberek vannak az új világban.

— **Székely szövetség.** A legbuzgóbb székely társaság, a Marosvásárhelyi Székely Társaságból mozgalom indult meg, hogy az összes székely társaságok egy szövetségbe vonassanak össze. Célja a szövetségnek a megalakult társaságok közös és az eddiginél hatályosabb foglalkoztatása. Egyik közlebbi gyűlésben elfogadták az erre vonatkozó alapszabálytervezetet is. Eszerint Marosvásárhelyt központi irodát létesítenek, mely szakközlönyt is ad ki. Ezt a közlönyt a társaságok ingyen kapják s az kizárólag székely ügyekkel foglalkozik. A tervezetet

közlebb küldik szét a Székely Társaságoknak, hogy véleményt mondjanak róla. Ha a tervezet visszaérkezik, végső szövegezéssel megerősítésre terjesztik föl.

— Két és egy negyed millió márka egy iskolára. Irigylésre méltó annak a városnak a közigazgatása és méginkább a sorsa, hol a képviselőtestület egy ülésen el tudja határozni, hogy két és negyed millió márka költséggel orvosi akademiát állít föl. Ez a város Majna-Frankfurt, melynek képviselő testülete tegnap, kedden este elhatározta, hogy az imént említett összeg keretében orvosi akademiát szervez. Nálunk az ily kérdések eldöntése egészen más. Először is arról tanácskoznak, hogy nem lenne-e célszerű egy nagyobb bizottságot választani a végből, hogy az majdan küldjön ki kebeléből egy szűkebb körű bizottságot, melynek az lenne feladata, hogy terjesztszen véleményes jelentést a közgyűlés elé. Vajjon minő nevet és címet kapjon az a bizottság, mely az ezme tanulmányozására kiküldendő lenne.

— Becsapott katonatiszt. *Ezer* Henrik szekerész kapitány Szondy-utca 82. sz. lakásán értékes persa szőnyegek és antik butorok voltak, körülbelül 44.000 korona értékben, melyet el akart adni. Beállított hozzá *Steingieser* Dávid mármaroszigeti születésű 34 éves ügynök, aki hamis okmányokkal igazolta azt, hogy nagy beraktározási vállalata és egy itteni bankban 70.000 korona betéte van. A kapitány lépre ment, amennyiben egy hamis takarékpénztári könyvet adott *Steingieser* és a butoroknak egy részét elvitte. Egy pár nappal azután jelentkezett, hogy a butor maradékrészét elvigye. El is vitte, de azóta nem jött el. *Beer* feljelentést tett a főkapitányságnak, melynek alapján *Steingieser* letartóztatott. Az előkelő megjelenésű család, akiről kiderült, hogy Mármaros-Szigeten és környékén számtalan szélhámoságot követett el, bevallotta, hogy a butorokat és szőnyeget különböző helyeken elzálogosította. Így tehát a kapitány kára nem térül meg. *Steingieser* ma délután átkísérték az ügyészséghez.

— Letartóztatott tolvajok. Az éjszaka a rendőrséget gyanús viselkedésű embert vett észre *Ehrenreich* Izidor Lehel-tér 6. számú gabonarakára előtt. A rendőrök igazolásra szólították az ismeretlen, de ugyanakkor észrevették, hogy a raktár ablaka be van törve. Erre átkutatták a raktárt és a szalma között elrejtözve két csavargót találtak. Mind a hármat bevitték a rendőrségre, ahol megállapították, hogy *Krencsey* Ede 21 éves, *Manicska* András 32 éves napszámosok és *Krupka* Jakab 19 éves kocsi a betörők. — Letartóztatott a rendőrség *Labog* Áronka bpesti születésű 20 éves rovtó multu családot, aki *Pincer* Hermann pinzemester Nagydiófa-utca 18. számú lakásáról ruhaneműt lopott. — Elfogta a rendőrség *Kotovich* János 36 éves rovtó multu cipész, aki lakástadónője *Ujpest* Király-utca 32. számú lakásáról 200 koronát érő arany órát és *Rosenzweig* Leó aradi születésű 18 éves kereskedősegédet, aki *Horváth* Jánosné szállástadónője *Duda*-utca 20. számú lakásáról órát lopott.

— Tüzek. Az éjszaka négy helyen is pusztított a tűz a fővárosban. A kereskedelmi alkalmazottak bált tartottak az éjjel a kereskedelmi és iparszarnok Akadémia-utca 3. számú első emeleten levő disztermében. Javában folyt a mulatság, amikor egyszerre ijedt kiáltás hallatszott:

— Tűz van!

És tényleg a megrepedt mennyezet alól láng tört elő és csakhamar fojtó tüsttel telt meg a bálterem. Oriási riadalom támadt, a tánczó párok lejevesztve menekültek, de szerencsére baleset nem történt. A tűz úgy keletkezett, hogy a diszterm feletti szoba padlója a kályhából kipattant szikrától meggyuladt. A tűz lappangva átterjedt a szobákra és így jutott a bálterem mennyezetéig. A diszterm alai és mennyezetet teljesen összerongatott. A tűz rendkívül veszedelmes volt, mert ha a tűz a mennyezetet át nem kap utat, a mennyezet leszakad, és kiszámíthatatlan szerencsétlenségnek lehetett volna az okozója. — *Mihályi* Ferencné házmesterné *Csengery*-utca 22 számú pinceszében a vizeső befagyott. *Mihályi* né a bajon úgy akart segíteni, hogy a cső alá számból tüzet gyújtott. A tüztől a pincesz ablaka tüzet fogott, de idejében észrevették és eloltották. — A *Hornina*-tűz 12. szám alatt a báró *Aczel*-féle növényházban tűz támadt, de mielőtt nagyobb veszedelem támadhatott volna, eloltották. — *Dr. Vándor* Jakab ügyvéd *Váci*-utca 16. számú lakásán a kályhától tűz támadt és a padló egyrésze elégett.

— Elfogott kasszafuró banda. Megirtuk, hogy a rendőrség letartóztatta *Bolnicsék* József és *Kiffer* István rovtó multu napszámosokat, akikre a fővárosban elkövetett kasszafurások gyanúja irányul. A nyomozás során a letartóztatottokra két betöréses lopást bizonyítottak. A betörők bűntársait is elfogta a rendőrség. *Szabó* Ferencz mányi születésű 42 éves napszámos és *Friedrauh* Ferencz budapesti születésű 33 éves vasöntő főtagjai a bandának. *Szabó* volt az orgazda, akinek Rákospalotán, *Iskola*-utca 70. számú lakására hordták össze a lopott holmikat. Hasznos működő tagja volt még a bandának *Paulus* Károly, álnéven *Legyőb Legart* Ferencz 23 éves rovtó multu lakatos, aki a fővárosból örökre ki van tiltva, azonban most sikerült megszöknie. A banda *Rákospalotán* betört *Braun* Ilona *Iskola*-utca 6. és *Ujpesten* *Dória* Károlyné *István*-tér 6. számú számú szatócstüzetbe. Bevallották, hogy *Bolnicsék* esküvőjére is lopták az élelmiszert. *Paulus* nyomozza a rendőrség és azon fáradozik, hogy bűnalajstromukat egybeállítsa. Kutatja, hogy a banda hol szerezte a furógépet, amelylyel az utóbbi időben működtek.

— Rövid hírek. — Széngázmérgezések. Az éjszaka két széngázmérgezés történt. *Baka* Gáspárné vízvezeték-mesterné a *Molnár*-utca 33. számú lakásán, *Paska* Ferencz szénész legény *Rudolf*-rakpart 7. számú lakásán lefekvés előtt szénrel rakták meg a kályhájukat. A kifejlődött széngáztól reggelre mind a kettőt eszméletlen állapotban találták. *Paskát* a *Rökus*-ba vitték, *Bakánét* a lakásán ápolják. — A tél áldozatai. Az éjszaka a visegrádi-úton egy ismeretlen félg megfagyott embert találtak. Bevitték a *Rökus*-kórházba. *Kuha* János hivatalos szolgája nyugati pályaudvar mellett elcsuszott és a lábát törte. — *Gál* Lajos fűtő a nyugati pályaudvar fűtőháza mellett elcsuszott és eltörte a lábát. — Lakásfosztás. *Wesselényi* Imre magánzó *Váci*-utca 12. számú lakását tolvajkulcsal felnyitották és 40 koronát érő ezüstneműt elloptak.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét *Herczeg* és *Horvát*-*Budapest*, *Kerepesi*-ut 32. szám alatt, az „*Adria*”-szállal szemben létező nőidivat-áruházára.

x Régi képek javítását, nemesi címerek, dekorációk, arcképek és mindennemű festményeket készít *Linhart* Vilmos *Budapest*, *Hunyady*-utca 27. Telefon 58—83.

Beifeld Bankház Budapest Károly-körut 1. szám.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állampapírokat a napi áron, részletfizetésre; beváltja a kiadott sorsjegyeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyekre.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az ötödik filharmoniai hangverseny.

(December 17-én.)

A filharmonikusok mai hangversenyüket a legnagyobb muzsikusszellemének, *Beethoven*-nek, szentelik. A műsoron kizárólag a nagy mester alkotásai szerepelnek. Most van ugyanis százharminczkét éves évfordulója a *Beethoven* születésének és még a véletlen is kedvez a filharmonikusoknak, mert ez a szokásos szerdai hangverseny éppen (december 17.), a mester születésének napjára esik. Sokat vitatkoztak ugyanis a *Beethoven* születésének pontos meghatározása felett, némelyek december 16-át tartották a legvalószínűbbnek, de legújabbban egy berlini zenehistorikus kutatásai alapján december 17-ike ez a nap.

A nálunk már jól ismert *Coriolan nyitány*-nyal kezdik a filharmonikusok a műsort, amelyet a mester a *Collin* hasonló című darabjához írt. A VI. (pastorale) szimfónia lesz a második zenekari szám. A szimfoniák között ez a legkedvesebb. Kemény F-hangsorban van írva, szerkezete a szokásos négy teteles forma. A mester *Diadal szimfónia*-ja lesz az est újdonsága. Igen népszerű alkotása ez *Beethoven*-nek. Tulajdonképpen nem szimfónia, inkább uvertűr jellege van. Rövid, apró kis teteles változatokból áll, dominál benne az induló forma. A „God save the king” angol néphimnusz dallama végtelen ügyes modulálását, motivációját halljuk minduntalan rondoszerű feldolgozásban. Remek, hatásos hangszerezéssel emelkedik a *Diadal szimfónia* a többi *Beethoven*-uvertűrök fölé. A *Wellington* dicsőítésére írta *Beethoven* e szimfóniát, a *waterlooi* híres csata emlékezetére, a melyben *Wellington* *Blücher* generálissal megtörté a *Napoleon* hatalmát. Egyik része a szimfóniának magát a harcot festi. A többi *diadal*

mámoros dicsőítés. Érdekes, hogy *Beethoven* a III. *Es dur* (Eroica) szimfóniában *Napoleon* dicsőíti s a *Diadal-szimfóniában* legyőzetésén örül.

A hangversenyen *Rothhauser* Teréz, berlini udvari operanékesnő működik közre, aki zene-karikésérettel az „Ah perfidio”-t (1796) és az „*Adelheid*” című dalt éneklé, *Rothhauser* asszony ismerőse már a budapesti közönségnek.

—pp—r.

* A népszínházi bizottság legutóbbi ülésében tárgyalta *Márkus* József budapesti líriapíró kérvényét, hogy lapját a „Magyar Színpad”-ot a Népszínház minden látogatója ingyen kapja, a helyárak azonban ennek arányában drágábbak legyenek. A bizottság a kérelmet elutasította. Azonkívül megtiltotta a bizottság, hogy a Népszínházban a felvonások között a földszinten almát és narancsot áruljanak.

* *Berlichingen Götz*. A *Goldmark* Károly legújabb dalművének első előadására a magyar zenevilág legelőkelőbb közönsége töltötte meg az Operaházat, hogy a mester iránti hódolatát lerója. Felvonásról-felvonásra emelkedett az ünneplés hangulata s a mesternek vagy harmincz-szor kellett a lámpák előtt megjelennie. Különösen a lírai részek változatossága és finomsága tetszett, amelyekben a mester a legkiválóbb. Igen hatásos volt a rémbírák jelenete is. A rendezésre a legnagyobb gondot fordította *Aiszeghy* főrendező, ezzel a munkájával a külföld előtt is becsületet szerzett az Operaháznak. A szereplők közül a *Takács* hatalmas Götz-e emlékedett ki. Szinte őszintébb sikere volt ennek a nagy művésznek, mint magának *Goldmark*-nak. *Krammer* asszony *Adelheid*-ja csak szép volt, de nem volt igaz. Hangja, énekbeli frazirozása is gyenge, mozdulatra alkalmatlan játéka pedig messze háttérben maradt külső szépségének. *Szojyer* Ilonka hálás szerepében is igénytelen volt. Nagyon vigyázva kellene megválasztani, hogy milyen szerepeket adnak neki, mert sok sikertelensége volt már emiatt. A *Beck* *Weisingen*-je minden volt inkább, mint *Weisingen*. Egész alakítása kidolgozatlan, szegletes volt. *Ambrus* *Zoltán*né bájos, kedves *Mária* volt. Nobilisan játszott. A partiát igen szépen nekelte. A nőszereplők közt ő volt a legkülönb. *Bochnicsék*-ről nem sok mondanivalónk lehet. A zenekart *Máder* igazgató vezényelte, de *Goldmark* tanította be. Meg is érzett rajta. Őszintén szólva jobb előadást vártunk ilyen zenei esemény alatt. A *Várady* *Sándor*-féle fordítás kritikán aluli. Ezek voltak a közönség általános impressziói, magának a műnek értékével már részletesen foglalkoztunk.

* Színházak műsora. *Szerdán*, december 17-én: Nemzeti színház: Az utolsó levél. Operaház: *Berlichingen Götz*. Vigaszínház: A doktor ur. Népszínház: *Katalin*. Magyar Színház: *Niniche*. *Uránia*: *Keleti Svájc*.

Csütörtökön, december 18-án: Nemzeti Színház: *Király-idillek*. Operaház: *Berlichingen Götz*. Vigaszínház: *Hapták*. Népszínház: *Lili*. Magyar színház: *Niniche*. *Uránia*: *Keleti Svájc*.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

§ A főváros széna-szállítása. *Brill* Ferencz tavaly szénát szállított a főváros számlájára a városi közbizottság hídján. Sok baja akadt azonban az átadásnál *Schiller* György főv. bizottsági taggal, ki folyton kifogásolta a szállított anyagot. *Brill* számtalan feljelentést és panaszt adott be e szokatúra ellen, de az átadás körül azért folyton voltak kellemetlenségei. Állítása szerint *Schiller* azért haragudott rá, mert a tanács megengedte neki, hogy hetenként négyszer is szállíthasson, mi *Schiller*-nek nem volt inyére. *Schiller* egy nap azzal lepte meg *Atmány* tanácsost, hogy őt *Brill* meg akarja vesztegetni s ő, hogy leleplezze *Brill*-t, formailag el fogja fogadni a neki kínált összeget. Így is történt. *Brill* a budai Redut kávéházban egy borítékban 500 forintot tett maga elé, honnan *Schiller* észrevétlenül elvette a pénztartalmazó borítékot s másnap feljelentette vesztegetés vétsége miatt a neki alkalmatlan szállítót. *Brill* azzal védekezett, hogy őt *Schiller*, kölcsönkérés ürügye alatt törbe ejtette, csak hogy rajta boszút álljon. Ő tőle *Schiller*, *Spitz* nevű ismerőse révén kérte az 1000 korona kölcsönt s ő az előző megbeszélés módján az asztalára tette a pénzt, honnan azt *Schiller* sző nélkül elvitte. *Dr. Gruber* királygyász vád és *Dr. Vasonai* Soma vádebeszédét után *Oláh* András bíró az ítélethozatalt délután 1/2 5-re halasztotta.

§ A margittai mandátum. A kir. Kuria I. választási tanácsa ma folytatta Válfai Bertalan elnök-lésével a Szatmári Mór margittai mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását. A kuria tudvaleg tegnap elrendelte a vizsgálatot arra nézve, vajjon igaz-e, hogy Szatmári Mór Papfalván tartott programbeszédében izgatott volna a földbirtokososztály ellen. A bizonyítási eljárás alapjául a kuria elfogadta a már lefolytatott vizsgálat anyagát,

Zachár Emil kuriai bíró ma részletesen ismertette az állítólagos izgatásra kihallgatott tanúk vallomását. A vizsgálat során mintegy 50 tanút hallgattak ki, s négy-ötnek kivételével csaknem valamennyien azt vallották, hogy Szatmári Mór esetelte ugyan a szegény nép nyomorát, az adók súlyos voltát, de nem izgatott az urak ellen, sőt beszéde végén törvénytiszteletre hívta föl az egybegyűlteket.

Atya és fia. A bécsi esküdszék holnap tárgyalja gróf Potocky Henrik Ödön családi ügyeit, ki tudvaleg a szerencsétlen véget ért lovag Koritowski-val együttesen követte el csalásait, még pedig nagyobbára Budapesten. Potocky régi lengyel nemesi családból származik, anyja Jablonska hercegnő, atyja pedig gróf Potocky Nikodém duszardag nagybirtokos. A most 34 éves gróf Potocky 1891-ben lett nagykorú, kapott egyedül ekkor egy rendkívül nagy aradalmat, meg 400.000 forint készpénzt. A könnyelmű ifju csakhamar nyakára hágtott az örökségnek, és atyja ismételen segített rajta, egyben őt nevezték ki a könnyelmű ifju gyámjává, de a javíthatatlan fiu annyira vitte, hogy atyja hivatkozása a csavargók ellen hozott törvényezikk 3-ik pontjára, arra kérte a bécsi törvényezéket, hogy fiát kényszerítsék arra, hogy mutassa ki, mi a foglalkozása és ha ezt nem tudná, közveszélyes voltára való tekintettel internálják egy dologházba.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatözsde.

Készárúzet.

A malmek egyelőre még egész héten át dolgoznak, de nem lehetetlen, hogy nemsokára a hét egy-két napján beszüntetik az üzemet. Ez eset, ha a lisztüzlet nem javul, nagyon könnyen bekövetkezhetik. A legtöbb malom még pár napi őrlésre szükséges buzával rendelkezik, s ezért nem igen tőri magát az — amugy sem sürgető — kínálatok után.

Ily körülmények hatása alatt csendes volt a mai készárúzet. Mindössze 4600 q. buza kelt el változatlan, helyenkint 2-5 fillérrel olcsóbb áron.

	Folyó hó 15 este 6 órától	16 " 6 óráig
	érkezett	elment
buza	13180 q.	— q.
rozs	970	—
árpa	528	1029
zab	509	519
tengeri	1374	999
repeze	—	146
liszt	302	14284
korpa	—	2920

Határidőzet.

A külföldi tőzsdékről lanyhább hírek érkeztek, melyek nem maradtak hatás nélkül a helyi határidőpiacra sem, habár az árfolyamok nem szenvedtek nagyobb veszteséget. A délelőtti folyamán Berlin alacsonyabb árfolyamokat, valamint enyhébb esős időt jelentett.

Délben jegyez :

Aprilisi buza	7.80—7.81
Aprilisi rozs	6.73—6.74
Aprilisi zab	6.31—6.32
majusi tengeri	5.81—5.82

Ertéktözsde.

Előtözsde. Osztr. hitel 670.50, magyar hitel 705.50, aranyj. —, korona —, lezámitoló 442.50, jelzálog 460.50, rimamurányi —, államvasut 675.50, déli vasut —, alpesi 370.—, márka —, városi villamos 324.50, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut 610.—.

Zárhat. Osztrák hitel 670.75, magyar hitel 705.75, 4 százalékos arany —, korona —, lezámitoló 442.50, jelzálog 470.—, rimamurányi 466.—, államvasut 678.25, déli vasut —, Alpesek 369.—, márka —, városi villamos 324.50, ipar- és kereskedelmi bank —, közuti vasut 610.—.

REGÉNY-CSARNOK.

Bűnösök a hálóban.

— Angol bűnügyi regény. — (15)

Irta: Lynch Lawrence.

KILENCZEDIK FEJEZET.

— Egy a sok közül — igen — csak úgy gondoltam, — szót Lord akadozva, — hogy kivülem még két ur kapott ilyen levelet a hét folyamán.

Nyilván nem akarta Madeline észrevételét mélyebben kutatgatni; Madeline is kerülte, hogy ezélezzon rá, mennyire érdeklődik a névtelen levél iránt. Még egyszer rátekinített az alig olvasható karmolásra.

— Ah, mi ez? — kiáltott meglepődve; — a levelet nő írta.

— Lehetetlen.

Lord kezébe vette a levelet és csodálkozva szemlélte azt.

— Nézzen csak ide az egytagu szavakra, azokra a csikornyákra a többtagu szavak végén — itt meg itt meg itt — s az a patchulizag — ezt nem írhatta férfi. Nem, asszony írta, valami képzettebb asszony; egy pillanatig se kételkedem.

TIZEDIK FEJEZET.

Különös megbízatás.

— Szabad — ah, ön az, Drexel — egy pillanatra — kérem, foglaljon helyet.

— Ne zavartassa magát — ráérek.

Ezek a szavak Follingsby ügyvéd privátirodájában váltódtak, ki íróasztalánál ülve, éppen egy borítékot czimezett. Majd csendetett.

— Azonnal vidd, — parancsolta meg a belépő fiúnak. — Most már rendelkezésére állok.

Fölugrott, megrázta Drexel kezét és melléje ült.

— Örvendek, hogy látbatom; minek köszönjem ezt a ritka szerencsét?

— Valami fölvilágosításért jöttem, ha talán sziveskednék.

— Oh, kérem, ha csak tehetem.

— Magam is hoztam holmi hírt.

— Hirt?

— Talán tudja, hogy Traill Jakab gyilkosát, kinek kivégzése két héttel ezelőtt ment végbe, halálos utjára kísértem.

— Hogy, — egész a bitóig, — ön?

— Az utolsó pillanatban is kért rá s nem tudtam tőle megtagadni.

Drexel színe elváltozott és a földre nézett.

— Iszonyatos érzés lehetett, — mondta Follingsby borzongva.

— Bizony iszonyatos.

Föllált s többször fel és alá ment a szobában, majd így szólott megállapodva.

— Megbízásából önnek és kollégáinak meg kell köszönnöm fáradságukat.

— Ugy? — Az után a viselkedés után, ahogy védőivel bánt, erre éppenséggel nem számítottam. Különös, nagyon különös eset. — Mondja csak, Drexel, tulajdonképen hogyan van az, hogy ön ez iránt a gyilkos iránt, ez iránt az ember iránt akkora részvételt van — nem ismerte valahogyan?

— Nem, különben kötelességem lett volna erről a bíróság előtt tanuságot tennem. Nem halotta tanuvallomását?

— Hogyne. Azt vallotta, hogy harmadmagával volt a tett színeihen, mikor Vaughan — nem Girard — épen a pisztolyt tépte ki kezéből. — Erdekes, hogy ön ez iránt a gyilkos iránt mennyire érdeklődik, — ha már az utolsó pillanatig vele maradt, velem, mint védőjével egyetmást bizonyosan közölné. Tehát a titokzatos ember elvégre is megtörte hallgatását?

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos:

A „MAGYARSÁG“ lapkiadó-vállalat.

Telefon-szám: 154.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtökön 1902. december 18-án

M. kir. Operaház.

Berlichinger Götz
Kezdete 7 órakor.

Vigszínház.

Hapták
Kezdete fél 8 órakor.

Nemzeti színház.

Király-ídyilek
Kezdete 7 órakor.

Magyar színház.

Ninis
Kezdete 1/28 órakor.

Népszínház.

Lili
Kezdete 7 órakor.

URANIA

Keleti Svájca
Kezdete 7 órakor

FOLIES CAPRICE. ❀

VII. Révai-utca 18.

Igazgatóság: LEITNER és KELETI.

Naponta 3 bohózat.

8 órakor!

9 órakor

WERNER TERCSI felléptével

Egy ártatlan lélek.

Bohózat. Irta: Caprice.

10 órakor!

10 órakor

Éjjeli szolgálat.

Bohózat. Irta: Forgalmista.

1/212 órakor!

1/212 órakor.

Egy óra az anyakönyvi hivatalban

Bohózat. Irta: Caprice.

A remek télikeriben reggeli 5 óráig Munczy Lajos
hírneves zenekara játszik.

Weil-féle „DIANA“ kávéház

és reggeli falatozó

VI. Nagymező-utca 30. szám.

oooo Egyedül a maga nemében. oooo
Legjobb és az időnynek megfelelően berendezve.

ooo Reggeli Falatozó. ooo

Minden időben legjobb házi konyha és elsőrendű
triss italok.

Pontos kiszolgálás.

OLCSÓ ÁRAK

CZIGÁNY-ZENE.

CHAMBRE-SEPARÉ.

Tisztelettel WEIL J. IMPÉ kávé.

RUJDER-kávéház

Podmaniczky-utca 37. Csengery-utca sarok.

Ma és minden este,

valamint vasár- és ünnepnap délután a közkedvelt

Balázs Pista hangversenyez.

FRANK SÁNDOR

szücs-mester

A „PERZSA SAHHOZ“

VII. ker., Vörösmarty-utca 57. szám

Elvállal mindennemű szücsmunkát bármilyen él-
kivitelben javításokat olcsón és pontosan eszközöl
Téli ruhák megóvásra elfogadtatnak. Molykár el-
leni jótállás. Téli ruhák megóvásánál javítva lesznek

Pártoljuk a hazai kis iparost!

TELEFON

TELEFON.

ECKMAYER JÓZSEF

épület- és műlakatos

acéllemez-, zajtalan görredőny- és napel-
lenző gyár.

Gyar: Podmaniczky-utca 12.

0000 SZEGÉNY CSELÉD 0000

megérdemli, hogy a rémhideg és a szent Unnep beálltával egy kis ajándékot adjunk neki. Erre egyedül a mi áruházunk alkalmas, nálunk kapható.

- 1 vég 80 rőtűs Duna vászon 3.95 frt
1 - 81a Herczeg vászon 5.50
1 - Székely vászon 6.25
1 - 81a lepedő vászon 4.10
1 - Bőr vászon 5.-
1 - RKE Chiffon 7.30
1 - RKE Chiffon 6.90
1 - 80 rőtűs csipcses tanácsos 3.35
1 - 30 - nagyon finom 3.75
1 - 50 - legfinomabb 7.25
1 - egyháziakra való csuhvat 7.50

- 1 vég Menyasszony vászon 7.75 frt
1 - Irlandi vászon 6.90
1 - tollhuzat fehér 30 rőt 6.50
1 - sarga, kék, rozsmaszínen 6.50
1 - tezt tisztavászon pohártörő 1.75
1 - asztal készlet, jó minőségű fehér és színes 1.75-2.50 frt
1 - készlet ajour széllel valódi damaszt 3.00-4.00 frt
1 - 12 frt 3.50 frt
1 - ablakra való csipke függöny 1.75 frt
1 - ablakra való szövet függöny 1.75 frt

Előnyös árak.

- 3 drb egy és asztalterítő (1 készlet) 5.50 frt
1 finom selyemanyag Clott v. Cashmir paplan 4 frt, minden számban kapható.
1 finom atlas paplan 6.75 frt
1 legfinomabb Fedorral mindig 4 frttal drágább.
Lőszert és tengerifű ágycetűt a legjobb kivitelben meríték szerint készítették.

- 1 gyönyörű selyemruha 25 frttól
1 ruha angol ruha 15
1 legújabb Costrum kabát és sál 15 frt és feljebb
1 kockás haru doubigallér 7 frttól
1 vattas finom posztó gallér 14
1 női tavaszi kabát 6
1 leg. anyagból készült Palotó 13
1 Jeanne tesóka 5
1 selyem Püsch kabát 20

Megjegyzés! Vidékre minden csomagot, mely 10 frtot meghaladja portó és csomagolás mentesen küldjük.

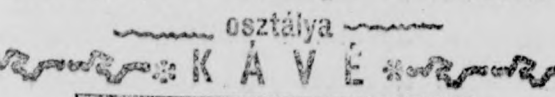
20 forint után 3% pénztári engedményt adunk. Áruink jóságáért régi jó hírnevünk szavatol, meg nem felelő árut szívesen vissza veszünk.

A felsorolt cikkek közül mintákat nem küldhetünk, mert a rendelések szétküldése maga is minden időnköt igénybe vesz. Brocat béli belépő 2.75. Selyem menyasszonyi ruha 25 frt. Gyászruha-kelmékben óriási választék.

Alapítvány 1895. HERCZEG és HORVÁT női-divat vászon és confection nagy áruház Budapest, VII., Kerepesi-ut 52. szám

Első budapesti kávémagazin szétküldési osztálya

- 4 1/2 kl. Cuba kávé forint 7.50
4 1/2 kl. Mocca " " forint 7.50
4 1/2 kl. Jáva " " forint 7.50
4 1/2 kl. Gyöngy kávé forint 7.50
1/4 kl. Császár keverék tea forint 1.50

Belák István Budapest, VII. kerület, Rottenbiller-utca 4. szám.

MINTA-szálloda

Nagymező-utca 62. szám. (A Fővárosi Orfeum és a Nyugati pályaudvar közelében.) REZBUTOROK. - Tisztaság, kegyelem és olcsóság. - FURDOHASZNÁLAT és VILLANYVILÁGÍTÁS DIJTALAL. - Földszinten fényes kávéház. - Estéknél kitűnő zene. - Kellemes találkozási helye a főváros bohém elemeinek. Telefonszám 315.

Tisztelettel ROSENBERGER LAJOS tulajdonos.

A magy. kir. államvasutak Igazgatósága. 190164/902. szám. F. IV.

Podgyász és darab áru küldemények megjelölése és a podgyász régebbi ragaszbarczáinak eltávolítása a feladó részéről.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a karácsonyi ünnepek előtt utazási és nagyobb áruforgalmi időszak beálltával ismételve felkéri az utazó és szállító közönséget, hogy úgy sajt, valamint a vasúti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében a szállításra feladott podgyász darabokon a rendelkezési állomást, egyéb darab áruk pedig ezenkívül még a címzett nevét, polgári állását és lakását a maga részéről kitüntetni szíveskedjék.

A cím legalkalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra egész terjedelmében ragasztandó papírra irandó s csak, ha az nem volna lehetséges, az a darabhoz erősítendő fatábláskára, bőrderabra vagy erős lemez papírra irandó.

A közönség a vasut ily irányu támogatása mellett a podgyász, illetve darabárak helyes szállítását és pontos kiszolgáltatását nagy mértékben megkönnyíti és elősegíti, sőt biztosítékot szerez magának arra, hogy a nagyszámu küldeményeknek a vasúti közegek által aránylag igen rövid idő alatt végzendő kezelése alatt esetleg előforduló téves barczázások és elhúrozások a lehető legrövidebb idő alatt kiderítenessenek és helyre igazíttassanak.

Az utazó, illetve szállító közönség figyelme egyben felhívatik, az üzletszabályzat 31. §-ára, mely szerint a podgyász darabokon korábbi vasúti, postai vagy más nemű szállítási jeleknek lenni nem szabad. Ha ezen szabály figyelmen kívül hagyása következtében a podgyász eltéved, a vasut az ebből származó kárért nem felelős.

E szerint tehát elsősorban a feladónak áll érdekében, hogy a podgyász darabokon lévő régebbi ragaszbarczákat a podgyásznak újbóli feladása előtt eltávolítsa.

Budapest, 1902. december hó. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjaztatik.)

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Magy. kir. államvasutak. 175422/902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1903. évben szükséges mintegy 308,500 drb. horganyzott talpa jelzőszeg és 1570 métermázsas sósav szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ívenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi január hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyagértékének 5% a legkésőbb 1903. évi január hó 9-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Szállításra mérvadó és kötelezők a 122291/96 sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb pályázati feltételek, melyek a részletes módoszatokat tartalmazzák az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségéknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módoszatok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett magy. kir. államvasúti hivatal által ingyen adatik ki, vagy kívánóságára postán megküldetnek.

Budapest, 1902. Az igazgatóság (Utányomás nem díjaztatik.)

VILLAMOS LÁMPA

Zsebben is hordható kényelmes, czélszerű, tartós.

Mindenkinek szükséges szobák, lépcsők, folyosók, mellékhelyiségek megvilágítására. Tiszteletesek, gyakorlatnál rendkívül alkalmas, tisztákassak nélkülözhetetlen, csapócsuknak és szűkezőpáncsok eljeli létegetéséknél. Pontos gyárakban, malomokban, pinczékben, pátárákban ruhábananyagoknál. Az utazó közönségnek megbecsülhetetlen, ha éjjel megérkezik. Naxiasszonyok öröme. Nincs több gyertyacsépp dadlón és szőnyegen. Csizdiákat és birtokosokat megóvó tüvező és tamadás ellen; a szőnyegre éjjel is fel lehet menni. Teljesen tűzbiztos. Több czerszer használható és ha idővel kieg. a telep. utat 75 kr.-ért adunk. Ara 6 korona. Utánvet vagy bérmentve az ország előleges beklüése mellett küldi az

Általános Villamossági Vállalat AUFFENBERG J., Klauzál-utca 29.

Villamvilágítás és erőátviteli berendezések. Csengő, telefon és villámhárító felszerelések, lámpa és felszerelési anyagok raktáron vannak jutányos árban.

GEDULDIGER HUGO első magyar rogyantá-bélyeggyár és véso-fabryka Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. szám. Minta-árjegyzékek ingyen. Viszontelárusítók kerestetnek.

Legolcsóbb detail áruház SCHRANK HENRIK BÉCS

I., Adlergasse 14.

A karácsonyi alkalommal kivételesen szenzációs áron küldjük az itt felsorolt árukat (utánvétellel).

- 1 tuczat chiffon ing sima mellel teljes nagyságban á 95 kr.
1 tuczat chiffon ing szép szegélylyel á 1.25 kr.
1 tuczat zsebkendő I. rendű vászon 1.30 kr.
1 tuczat zsebkendő tiszta vászon 2.--- kr.
1 tuczat angol batiszt zsebkendő ajour széllel 1.80 kr.

Továbbá eladatnak még, a míg a készlet tart:

- 1000 drb I. rendű vászonlepedő varrás nélkül teljes nagyságban á 88 kr. és 1 frt.
1000 drb rumburgi vászonlepedő 5.50 kr.
10,000 pár glacé férfi és nőielytű á 58 kr.

KLEIN MÁRTON szobafestő

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a legmodernebb kivitelben készítek díszlet, szobafestő és mázó munkákat pontosan a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel KLEIN MÁRTON Budapest, Csengery-utca 71.

PRÓBA-BABA állványnyal csak 3 forint.

Franzia játékbabák 20 krajczártól feljebb. Olcsó árak. Magyarország legnagyobb babaajvító intézete

Bernhardt B. fiai próba- és játékbaba gyárosok Budapest, Rombach-u. 15. Király-u. 7

A csoda-mikroszkóp, csak 2 kor. 50 fillérért

melyből 2 1/2 millió darabot adtak el a chicagói vilákiállításán, most igen olcsón,

kapható (2-60 kor. előleges beküldése mellett bérmentve, utánvétellel azonban 40 fillérrel drágábban.) Főhaszná a csoda-mikroszkópnak, hogy az ember minden tárgyat mintegy 1000-szeresen nagyítva lát rajta, úgy, hogy a por atomját és a szabadszemmel nem látható állatot akkorának látjuk rajta, mint a cserebogarat. Nélkülözhetetlen szer a növény- és állattan tanításánál, regóta nélkülözött háztartási segédeszköz minden élelmi szornok hamisítás és a husnak trichin ellen való megvizsgálására. A vízben levő ázalagokat, melyek pusztá szemmel nem láthatók, vidáman uszkálni látja az ember a csoda-mikroszkópon át, mely a rövidlátók számára külön készülékkel van ellátva, úgy, hogy a legparányibb írást is könnyű szerrel elolvashatjuk. - Jobb mikroszkóp, 2500-szoros nagyítóképeséssel, több nagyításra alkalmas tárggyal és nagyító üveggel együtt elegáns dobozban csak á koronáért kapható. - Használati utasítás mellékelve. - Rendkívül finom messzelátó, igen nagy távolságra alkalmas, akromatikus üvegekkel, három kihuzható csőrészszel, rőzből elegáns dobozban, csak 5 k. Küldi:

A. FEITH, BÉCS, 51. Zentagasse 8.

Hallatlan

olcsó regények.

Ohnet, A szerelem má-
mora, ára 25 kr.
Conan Doyle, Dilettáns
detektív, ára 25 kr.
Daudet, Tarasconi Tar-
tarin, ára 25 kr.
Flammarión, Uránia,
ára 25 kr.
Stevenson, Az öngyil-
kosok tanyája, ára 25
Hugó Viktor, Egy ha-
látra ítelt utolsó napjai
ára 25 kr.
A pénz előleges beku-
lése ellenében bérment-
ve küldoi

Barta Lajos

könyvkereskedése
Budapest, Lipót
körút 20/A.

Pénzkölcsönt!

Olcson, diszkrétan
és gyorsan szerez ka-
tonaisztéknek, köz-
magán-hivatalnokoknak,
szóval minden hitelkő-
pes egyének előnyös
visszatüzetésre. Házakra,
földbirtokokra és tel-
kekre 4 1/2%-os amorti-
zációs kölcsönöket,
gyorsan viszi keresztül
a legkomplicáltabb Con-
versiókat utólagos díja-
zás mellett. Ertesítést
egész nap ad:

SZENES A.

bankbizománya,
Információ- és kereskedelmi
kiegészítő irodája
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 22., III/2

BLOCH S.

okl. tan. és gyakorló
könyvelő, Andrassy-ut
46, kiképez felnőtteket
a magas m. kir. mi-
niszterium engedélye
alapján az egyszerű és
kettős könyvvitelben,
keres. levelezés, szép
és helyesírásban, vala-
mint a magyar és né-
met nyelvben. Hölgyek-
nek külön oktatás. Vi-
dékiek levélbelileg sa-
játíthatják el a könyv-
vitelt.

A KOCSI-IPAR

szakmába vágó minden
munkát elvállalok, de
különösen

a kocsik fényezését
a legkitartóbb és a leg-
jutányosabb árban készí-
tem, minél fogva a nagy-
érdemű közönség partfo-
gásába ajánlom magamta

Lovász István

kocsigyártó és fényező-
mester
BUDAPEST,
VII., Dohány-u. 57. sz.

Köhögés,

rekedség légzőszerek
bántalmánál elősoran-
gu orvosi szaktekin-
teket ajánlják az I. szá-
mu Józseftáptéat. Szok-
reket és emésztési za-
varoknál és mint vér-
tisztító a II. számú Józ-
seftáptéat kapható
Török József gyogytá-
rában. Fő és székül-
dés Vogler József dro-
guista asszisztensnél Bu-
dapest, Hókszilárd-ut-
ca 5. szám 10 doboz
megrendelése mellett is a
pénz beküldése mellett
bérmentve.

FÉRFIRUHÁT

ne rendeljen,
míg Szücs Lajos szabó-
mester
Budapest, Gyöngytyuk-
utca 9. legújabb szö-
vetmintáit át nem nézte,
mely kívánatra ingyen és
bérmentve küldetik Mér-
ték után 12 és 15 fe-
rintért kész ek, finom
gyapjuszövetekből férfi
öltönyt, a legjobb divat
szerint.

Női modell-

kalapokat tartok raktá-
ron és jutányosan áru-
sítom. Atalakitást, toll-
göndörítést, festést, pa-
pir- és selyem lámpa-
ernyőket legpompásabb
kivitelben készítek. Vi-
déki megrendeléseket
lelkiismeretesen esz-
közölök.

Gellértné

Koronaherceg-utca
2. I. 58.

Értesítő iroda,

Okmányszorzó vállalat
Budapesten, VII., Ker-
tész-utca 31. Házassá-
gi és egyéb ügyekben bo-
szerez minden okmányt:
miniszteri fölmentéseket,
dispensatiót stb Továbbá
eljár jogtanácsosa köz-
benjöttével adó, anya-
könyvi, állampolgársági,
honosítási, illetőségi,
ipar, ita'mérési, katonai,
kiviteles nőstülési, név-
magyarosítás, nagykoru-
sítás, örökösödés, örök-
befogadás, tőzsde, utó-
anyakönyvezési, utlevél
megszerzési és más
egyéb minden ügyekben.
Az ügyek sürgős és si-
keres lebonyolításáért
szavatosság vállalunk

Egyházi szerek,

lobogók, képek és köny-
vek legocsóbban kapha-
tók:

Szűts és társánál

Budapest, IV., Ujvilág-
utca 2. sz

HIRDETMÉNY.

A m. kir. földmivélségi miniszter ur rendeletéből az 1903. évi selyemte-
nyésztési időnyre szükségelt tenyésztő-hömörök szállítására ezennel nyilvános árlej-
tés hirdettetik.

Szükségeltetik:

40.000 drb tenyésztő-hömör, szállítási határidő: 1903. évi márczius 15.

Az ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg 10%-ának valamely kir. adóhi-
vatalba történt befizetését igazoló letétjegy csatolandó és melyekben határozottan
kiteendő, hogy a szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti 1902. évi
december hó 31-ig aolirt címhez beküldendő.

Minták és a szállítási feltételekre nézve bővebb felvilágosítás az országos
m. kir. selyemtenyésztési felügyelőségél Szegzárdon kapható. A beérkező ajánlatok
közül, tekintet nélkül az ajánlat összegére, a szabad választás joga fenntartatik.

Szegzárd, 1902. december hó.

Országos m. kir. selyemtenyésztési felügyelőség.

Keitős elektromagneses kereszt vagy csillag

R. B. 36967. szám.

Nem Volta-kereszt

Nem titkos szer

gyógyit és felüdít

kezeség mellett.

E készülék gyógyit és vezít fej-, fü- és fogfájásnál; a migrán, neuralgia, vérfo'ul's, stnkör,
szédülés, a fúzugás, nagyotha'as, a szívverés, szivgörsök, asztmatikus rohamok, a gyomor-
görsök s egyéb görsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a nemi elgyengülés, a csusz,
köszvény, ischias, a gyengeség s agyvedvesség bajában; Influenzában s a vele járó hátfájá-
soknál; különben idegben almaknál s a velök járó álmatlanság s különféle gyengeségi álla-
potok bajában; a rendetlen vérkeringés bajában s még sok más oly bajban, a melynek a
normális orvosi kezelése szerint vianyos áram a gyógyító szere. Nagy figyelemre méltó
az a körülmény, hogy husz éves betességeket teljesen meggyógyított. Az irodámban levő elismé-
rések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből halásan emlékeznek meg találmá-
nyomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők. A kit legesőben 45 nap alatt nem gyó-
gyit meg készülekem, az visszakapja a pénzt. Ahol már minden hasztlalan volt, kérem,
tessek a készülékemet megpróbálni. Figyelmzem a L. c. közönséget, hogy az én készü-
lékom nem téveszthető össze a Voltával, mely teljes bátástalansága miatt Németországból,
sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromagne-
ses készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva, általában elismert, közkezdvelt és eiter-
jedt. Már csak rendkívül olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 6 korona.

Kis készülék ára 4 korona.

Itáltl betegségeknel altalmasandó.

Csak gyermekeknek s nagyon érzé-
keny nőeknek vala.

Fő központi eladást és széküldési hely a bel- és külföld részere:

MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R. sz.
Kálmán-utca sarkán.

Legalkalmasabb K a r á c s o n y i és U j é v i ajándék!

Miután Schrank és Blau utóda, Blau Saimon-fele csödtömeget megvettem, az árukat alant hihetetlen árakban adhatom:

Ár	Ár	Ár
Kitűző gallér, igen finom, drbja 11	1 pár fildekos gombos-keztü 20	1 szines szélű remek vászon-zsebkendő 13
1 pár finom szines szélű 20, fehér 18	1 pár félselyem 24	Cérna damaszt-abrosz 6 szalvétával 125
Finom fehér sima ing 97	1 pár jó mosó női-cérna-keztü 16	Selyem 295
Finom fehér redős ing 107	1 pár selyem félkeztü 13	1 flotir törülköző 24
Kiváló jó minőség, sima 108	1 pár finom gyermek-keztü 11	1 lenndamaszt törülköző 20
redős 128	Remek minőségű karten-bluz 88	1 konyha-törülköző 15
Gyönyörű batiszt-íngek 125	Angol cérna zefir-bluz 135	1 vászon törülköző 19
Szines selyem mellő 128	Selyem glott-bluz, elegáns 155	1 disz-törülköző 48
Selyemszatín turista-ing 77	Divatos mosó-vaszon szoknya 1	1 vég cérna-kanavász 365
Köper alsónadrág, darabja 42	Elegáns mosó-pongy 255	1 tiszta cérna 4.20 485
Francia szabású himzett 63	Kész mosó női-ruha 285	1 vászon, kitűző jó 390
Fegyházban kötött tartós férfi-harisnya 14	Női-nyakkendő, remek szépek, potom áron 48	1 jobb 480
nyersszínű, duplakötésű 19	Női-ing, tartós vászonból, csipkével 48	1 rumburgi 50 rőfös 890
Félselyem, fekete vagy testszin 24	himzett betéttel 78	1 varrás nélküli lepedő-vaszon 635
Divatosok fildekos azelőtt 75, most 33	Rumburgi vászonból, kézi himzéssel 85	1 himzett batiszt-pongyola 287
Divatos elegáns férfi-szalmakalap 45	szivalakban segélyezve 45	Szines selyem-lányol, remek szép, méterje 11
Bámulatos szép selyem-nyakkendő 27	Kézsel himzett betéttel 130	Finom gyapjuszövet-függönyök, párja 145
továbbá remek nyakkendők 33 29	Női harisnya minden színben 12	Szövet-aljak, darabja 185
Gyönyörű batiszt-esokor 15	felegyházakötés, remek 24	Himzések méterje 00
Fildekos nyári férfi-keztü 21	félselyem, fekete és bürswin 29	
1 drb szines szélű vászon-zsebkendő 18	Divatos fildekos 39	
1 drb széles vászonkötő 47	1 női batiszt zsebkendő 14	

Aki mindezen cikkekkel látta, az meggyőződhetik arról, hogy csak nálam lehet bámulatos olcsón vásárolni.
KÁLMÁN ADOLF Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 57. szám.

Nyomatott a „Független Magyarország hírlapkiadó részvénytársaság” bettivel és körforgógépön Budapest, Váci-utca 81